

Пол Андерсън

Мародерът

Ние браним Великия договор, но младото поколение, което покорява далечните звезди, много често не разбира това.

Обикновено те ползват услугите ни. (Къде е звездолетът „Харпсонг“, отдавна го очакват в космодрума?... Ще издържи ли новото кибернетично производство на планетата Оазис конкуренцията с фирмите от вече населените светове?... Появиха се бандити... Какво да правим със странните същества, на които се натъкнахме?...) Но щом им препречим пътя и им кажем: „Не може!“, в миг се превръщаме в корди, т.е. врагове.

В този смисъл типичен е случаят с мъртвата планета Сполука. Сега, след като е изминало много време – цяло поколение, Службата е готова да огласи истината и аз мога да разкажа за Майк Тревелян, Хуан Мърдок, Пушача, рижата Фаустина и за останалите, а вие сами решете кой е прав и кой не е.

По онова време Тревелян винаги прекарваше отпуска си на Земята. Нейната патриархалност успокояваше опънатите му до крайност нерви, а приключения си имаше предостатъчно по другите светове. Благодарение на това Тревелян естествено беше свой човек в мозъчния център на Службата, ако организация, действаща из цялата Галактика, можеше да има такъв. Ето защо той имаше много по-широка представа от мнозина свои колеги как стоят нещата със спазването на Договора. Посвещаваха го в твърде важни тайни.

Подозирам, че Тревелян се стараяше да използва всяка възможност да пие вода от изворите на човечеството, тъй като по-голямата част от живота си прекарваше под чужди слънца. И желанието му да бъде верен страж на Договора укрепваше с всяка изминала година.

Никой не можеше да го нарече педант. Плещест, чернокос, с орлов нос и очи с цвета на морска вълна, винаги готов да се усмихне, облечен по последна мода, той се наслаждаваше на всички житейски радости – от Бах до халба бира.

Когато компютърът повика Тревелян във връзка с планетата Сполука, той прекарваше отпуска си в прекрасната зелена долина на Дордона. Каменната къща на приятелката му беше построена през Средновековието в подножието на една огромна скала. Вътрешните промени не бяха засегнали външния вид на жилището, което през тези дълги години се беше сляло с околния пейзаж. Покрай фасадата растяха храсти, скриващи археологическите разкопки на селище на ловци от времето, когато ледници покривали Северна Европа. Но сега над главите профучаваха не дротици, а ракетопланът, летящ от Алжир до Гренландия. А през

нощта сред звездите, до които хората вече бяха стигнали, се носеха искриците на звездолетите. По цялата планета не бяха много местата, където толкова остро се усещаше непрекъснатостта на времето.

– Нима вече ти е време? – В гласа на Брейханза Дайен се промъкна тъга: тя обичаше Тревелиян, а се налагаше твърде често да се разделят.

– За съжаление трябва да тръгвам. Компютърът няма да ме безпокои за дреболии. Всички знаят колко здравомислеща машина е. – Забелязвайки, че тя не реагира на шегата му, той поясни: – Компютърът е стигнал до извода, че в момента аз съм единственият сътрудник на Службата, който вече си е имал работа с един индивид. Това е хлъзгав като риба тип с остри зъби и моят опит може да изиграе решаваща роля.

– Да се надяваме – тя преглътна сълзите си и му подаде устни за прощална целувка, – че ще успееш да прибавиш... остатъка от този отпусък... към следващия и ще го прекараме заедно у дома. Нали?

– С удоволствие. – Тревелиян се стараше никога да не дава обещания. Целуна Брейханза и видишвайки дълбоко аромата на лятно сено, заедно с нея се върна в къщата.

След като се прости по телефона със съседите – мили, добродушни селяни, чиито деди са живели в тези краища от незапомнени времена, Брейханза го откара до Бордо. Оттам с ракетоплан стигна до космодрума Невада. Благодарение на точните изчисления на компютъра можеше веднага да започне работа, а ако му провърви, дори да се срещне в непринудена обстановка с Хуан Мърдок.

Точно така и стана. Слънцето се плъзгаше към хоризонта, обагряйки в пурпур далечните планини. Но градът властно преграждаше красотата на природата. Гигантските бетонни кубове се издигаха над препълнените с транспортни средства улици. Пронизителните викове на търговците проникваха през грохота на двигателите. Звездното небе изчезна в неистовия блясък на рекламите. Хора и жители на други планети се блъскаха, ругаеха се, мошеничестваха, биеха се, крадяха, проповядваха, забогатяваха, разоряваха се, появяваха се и изчезваха; зад тази шумна фасада се криеше бликаща енергия, която търговските кораби докарваха от далечните звезди. Тревелиян си позволи само едно късо „фу“, когато го заля лавината от невероятни миризми.

Точно такива градове беше срещал на стотина планети. Лесно получи сведения от случаен съсед на стойката на бара. В края на краищата намери един човек от екипажа на Мърдок и разбра къде прекарва вечерта шефът. Този път Тревелиян попадна не в евтин бардак, където очите сълязяха от дима, а в тихия и разкошен Алтаир Хауз.

Оберкелнерът – от друга планета, не искаше да го пусне. Капитан Мърдок помоли да не го безпокоят. Той има важна среща. Капитан Мърдок има право... Тревелян му показа удостоверението си. То не му даваше никакви привилегии, но наскоро Службата беше предотвратила война на родната планета на оберкелнера.

Тревелян се качи на горния етаж и помоли да го заведат в апартамента на Мърдок. Казаха му, че гостенинът на капитана си е тръгнал в прекрасно настроение, а Мърдок и дамата му си поръчали шампанско.

– Влезте, влезте! – проехтя познат глас.

Вратата се плъзна в стената и Тревелян прекрачи прага.

– А аз помислих, че е... Кълна се в Слънцето! Пак ти! – Мърдок стана. Постоя сред завесите и картините, блестящите сервизи, тихата музика и благовонията. Сетне с котешка походка заобиколи масата и застана плътно до Тревелян.

Висок широкоплещест блондин с дълги пшенични мустаци върху грубото, прорязано с дълбоки бръчки лице, той беше елегантно облечен, макар че тези ярки цветове на Земята вече бяха излезли от мода.

Жената – стройна белокожа красавица с безупречни черти на лицето, над които пламтеше шапка от огнено рижи коси, остана седнала. Тревелян веднага разбра, че това не е случайно момиче на капитана. В погледа ѝ се четеше открита враждебност.

Тревелян се поклони:

– Моля да ме извините, ако съм попречил.

Мърдок се разсмя:

– Разбира се, разбира се, Майк! Прощавам ти. Само ако не се каниш да се застояваш... – Той потупа Тревелян по рамото. – Как си? Откога не сме се виждали?

– Пет или шест години. – Тревелян се насили да се усмихне. – Извинете ме, че ви обезпокоих, но разбрах, че вдругиден отлитате и през следващите двадесет и четири часа ще имате маса работа.

– Прав си, приятелю. Това е нашата прощална вечер. Започна обаче с делова среща: трябваше да решаваме финансови въпроси, тъй че можем да отложим празнуването с още няколко минути. – Гласът на Мърдок звучеше доброжелателно, но погледът му оставаше хладен. – Да ми нем на въпроса, а? Ти не си дошъл тук да пожелаеш приятен път на стария си приятел, нали?

– Не само за това – призна Тревелян.

Мърдок го хвана подръка и го заведе до масата.

– Седни, моля те, и изпий чашка с нас. Фаустина, запознай се с

Майк Тревелиян от Координационната служба на Звездния съвет.

– Хуан ми е говорил за вас – сухо отвърна жената.

Тревелиян седна и се помъчи да отпусне мускулите си, за да не се отвлеча мозъкът му от предстоящия двубой.

– Надявам се, че не е оскърбил слуха на дамата с неприятни отзиви.

– Аз съм от Нов Марс – изпръхтя Фаустина. – Там не са свикнали да говорят с мъжете и жените на различни езици.

„Бих могъл да се досетя“ – помисли Тревелиян. Мнозина се заблуждават, че в Галактиката има още немалко планети, на които човек може да живее. А в действителност вече се заселват и най-малко годните за живот. Можеше да си представи ужасяващата мизерия на Нов Марс и Хуан Мърдок – могъщия приказан рицар, дошъл да я измъкне оттам, да я качи на бял кон и да я отведе в замъка, който е обещал да ѝ построи.

– Случи се така, че моите представи за дълга влязоха в противоречие с мнението на капитан Мърдок за правата му – обясни Тревелиян.

– Аз печеля купища пари от износа на дървен материал и кожи от Ванахейм – отрязва Мърдок.

– Като нарушавате екологичното равновесие на цял континент – наблегна Тревелиян.

– Нямахте право да се намесвате и да ги карате да променят закона – не съм уверен заяви Мърдок. Изплакна една чаша с вода от гарифата и я напълни с шампанско. – Вярвам, няма да се засегнеш, че от тази чаша пи банкерът?

– Ще го преживея. – Тревелиян пое чашата.

– Той честно е изпълнявал задълженията си на наемен войник... – започна Фаустина.

– Използвайки съвременно оръжие срещу невероятно примитивна цивилизация, която не представляваше никаква заплаха – довърши Тревелиян. – Тази практика е забранена. Наред с унищожаването на коренните жители и първите колонисти.

– Нима вашият скъпоценен съюз претендира, че законите му са универсални за Космоса?

– Фаустина, млъкни – сряза я Мърдок.

– Съюзът не е държава – Тревелиян не сваляше очи от жената, – макар много от обитаемите планети да го поддържат. Галактиката е твърде голяма, за да бъде управлявана от един център. Но смятаме, че имаме право да предотвратяваме нежелателно развитие на събитията. Включително и да не позволяваме на нашите съграждани да извършват лоши постъпки.

– Корди никога не са ме арестували – изхили се Мърдок. – Само са спирали дейността ми. Успях да им се изплъзна и да не оставя улики. Така че не ви се сърдя – той вдигна чашата си. – Честно казано, благодарен съм ти, приятелю. Ти ми показа, че вървах по крив път. Сега намерих начин не само да забогатя, но и същевременно да стана толкова уважаван човек, че никой няма да посмее в мое присъствие да се уригне без разрешение.

Фаустина запали цигара и издуха дълга струя дим към тавана.

– Поръчаха ми да проверя дали вашето твърдение е истина – отбеляза Тревелиан.

– Моля, всичко е както си му е редът. Пък и вече знаете всичко. Намерих си звездолет – не ме питайте как – и отлетях в съзвездието Еридан. Открих планета – необитаема, но годна за колонизиране, и представих документи, удостоверяващи правото ми на първооткривател. Инспекторът от Службата в отчета си потвърди, че заселването на Сполука – така я нарекох, не противоречи на закона. И сега съм на Земята, събирам екипаж и необходимите съоръжения за подготвителните работи, за да осигуря безопасността на колонистите. Нали помните – продължи с назидателен тон – да се провери дали има опасни организми и вещества, да се определят климатичните условия, сеизмичните характеристики и така нататък. След като приключи с подготвителните работи, ще започна да рекламирам планетата си и ще организирам извозването на колонистите. Докато действа патентът ми, аз ще установявам правилата за пристигане на Сполука. Повечето първооткриватели вземат от колонистите такса за доставянето им. Но аз имам намерение да им осигуря не само междузвездния полет, а и предварително построени жилища, пътища, подготвени за сеитба поля, за да започнат веднага да работят. Ето защо ми бе необходима финансова подкрепа.

– Идеята ви не е нова – предупреди го Тревелиан. – Досега не е но-сила доходи. Стойността на заселването е толкова висока, че първата вноска не е по джоба на средния имигрант. Затова той си остава къщи, а пишман-първооткривателят се разорява. В края на краищата е благодарен, ако успее да продаде построеното за една хилядна от вложените средства.

– Този път всичко ще бъде другояче – възрази Мърдок. – Ще искам от тях минимална такса, горе-долу половината от сумата, необходима за купуване на земята и обзавеждането. Те ще дойдат. – Изпи чашата си и отново я напълни. – Какво ли е предизвикало интереса на корди? Аз не ти казах нищо ново, цялата информация е във вашите компютри. Щом

сте решили да си пххате носа в моите работи, защо не ме попитайте по-рано, преди да завърши подготовката на експедицията?

– Преди не успяхме – с горчивина призна Тревелян. – Анализът на някои факти завърши едва вчера. Мъчим се да осигурим сносни условия за живот из цялата Галактика, но не ни стигат силите за всичко. Твърде разнообразно...

– Много добре! – прекъсна го Фаустина.

Тревелян я погледна мрачно:

– Бъдете предпазлива, иначе един прекрасен ден ще станете жертва на това разнообразие.

Мърдок се намръщи:

– За днес стига. Обсъдихме всичко. Това е моята вечер с моята жена, а ти май душиш нещо. Но пред закона аз съм чист, нали така? Много добре, измитай се оттук.

Тревелян се напрегна.

– Или лека нощ, ако така повече ти харесва – усмихна се Мърдок, като реши, че с грубост няма да си помогне.

Тревелян стана, поклони се, учтиво се сбогува и излезе. В поведението на противника си забеляза не толкова злорадство, колкото желание да си отмъсти за предишните несполуки.

„Ще се наложи да взема решителни мерки“ – помисли си той.

От земната орбита и от Слънчевата система „Кампесино“ излезе, използвайки гравитационните двигатели, а после се гмурна в хиперпространството. Това беше мощен звездолет, оборудван с лодки за кацане и с всичко необходимо за разработване на необитаеми планети. Екипажът му се състоеше от Мърдок, Фаустина, пет-шест космонавти и няколко техничари.

След него излетя и „Джинджи“ – компактен бързоходен кораб. Негов екипаж бяха само Тревелян и един хуманоид с непроизносимо име, чието значение приблизително съответстваше на земното Пушача. Преследването на звездолет в Космоса е по-скоро изкуство, отколкото наука, а всъщност си е чиста магия. В обикновеното пространство не бе необходимо много време да се намери „Кампесино“. На Тревелян му помагаша телескопът и датчиците за топлинно излъчване, за електромагнитни вълни, за неутриновите потоци от гравитационните двигатели. Но в хиперпространството единствено слабият факел на тахионите издаваше местоположението на кораба. Пък и Мърдок положително не бе

забравил да включи детекторите на звездолета си.

Благодарение на майсторството и късмета на пилота „Джинджи“ можеше да се движи на границата на чувствителността, без да издава присъствието си. Но само ако скоростта му беше по-голяма, а масата – значително по-малка от преследвания звездолет. Ето защо цялото му въоръжение се състоеше от един лазер, два едрокалибрани електродинамични ускорителя на масата и няколко метрови управляеми ракети с ядрени бойни глави. Тревелян ни най-малко не се съмняваше, че хората на Мърдок са въоръжени къде-къде по-добре.

Тревелян прекара дълги часове пред обзорния екран, без да откъсва очи от блестящите точки на звездите, пръснати по черното кадифе на небето, и с цялото си тяло усещаше равномерното боботене на двигателите.

– Мисля, че го засякохме – той посочи уредите. Обхвана го ликуващата радост на ловеца, проследил жертвата си. – Още не е ясно накъде летят, но при всички случаи не е към съзвездието Еридан.

– Може би вече знаят за нас, затова е вероятно да се отклонят от курса си и да ни нападнат – с безстрастен механичен глас отвърна Пушача.

– Да, ние рискуваме – съгласи се Тревелян. – Мърдок обаче не би постъпил така. Той води жестока борба, но не съм чувал някога да се е решавал на открито убийство.

– Информацията ни за живота му е откъслечна и не знаем какво може да се очаква от него. Нещо повече, компютърният анализ показва, че е събрал твърде разнородна компания.

– М-м-м да, отчаян народ, нито един земянин, няколко представители на хуманоидни цивилизации, които се славят с войнствеността си. Точно това ни разтревожи.

– Нещо друго? Излетяхме толкова бързо, че не успях да проуча материалите. По-специално не съм запознат с биологичните и социалните особености на човешкото общество.

Тревелян погледна спътника си. Директорът на Службата се помъчи да намери най-добрия агент, но Австралийският център никога не можеше да се похвали с излишък от сътрудници от други планети. Номо sapiens се отличаваха с избухлив характер и животът на двама души дълго време в затвореното пространство на малкия кораб можеше да докара нещата дотам, че в един момент да се хванат за гушите. Дори когато агентите откриваха склонност към съвместимост, Службата предпочиташе да комплектува екипажите от представители на различни

цивилизации. При физическа съвместимост разликата в психологията и в способностите често правеше екипажите много по-продуктивни от всеки от агентите, ако действаха поотделно.

За съжаление Тревелиян никога не се беше срещал с жители на планетата Ридон. Беше чувал за тях, но Космосът е пълен с живот и е трудно дори да се запомнят имената на всички населени планети, камо ли да видиш обитателите им.

Бъчвообразното тяло на Пушача стоеше на четири къси крака и беше високо около сто и четиридесет сантиметра. Отгоре се виеха четири пипала, всяко от тях завършваше с три пръста без кости, но с мъртва хватка. Главата му най-много приличаше на венец от месести сини листенца, чиято повърхност изпълняваше ролята на сетивни органи. И въпреки всичко Пушача беше красив посвоему. Тревелиян с удоволствие наблюдаваше перламутровите преливания по нагънатото му тяло.

– Подозрително е самото участие на Мърдок. Вероятно е решил да подготви полета си на Земята, а не на някоя колонизирана планета, където не го познават, за да не привлича вниманието.

– От друга страна – възрази Пушача, – търговските експедиции изключително рядко се подготвят на Земята.

– Средният земянин обаче за разлика от средния колонист изобщо не се интересува от тези работи. По-голямата част от населението на Земята не обича космодрумите и се старае по всякакъв начин да ги избягва. Ето защо именно тук Мърдок би могъл без излишен шум да получи необходимата му финансова подкрепа. Не бива да забравяме, че Земята продължава да бъде главният банкер на човечеството по всички планети. И най-сетне, макар докладите и отчетите на сътрудниците на Службата да идват в компютърния център от цялата Галактика, информационният поток е толкова огромен, че Мърдок ще успее да си завърши авантурата и да се скрие, преди машината да го забележи.

– Какво разтревожи Службата? Съставът на екипажа му ли?

– Не само. Икономическата страна на проекта му не учуди никого. Безспорно неговият град ще бъде сбирщина от колиби, но с това не нарушава закона. И никой няма да купува къщите му, освен няколко глупаци, които първи попаднат на въдицата му.

– Службата бе разтревожена от съоръженията, които купуваше Мърдок – продължи Тревелиян. – Твърде подробният отчет за Сполука позволяваше с голяма доза увереност да се предположи какви материали ще бъдат необходими за разработването ѝ. Планетата е по-малка от Земята, климатът ѝ е по-студен и по-сух, атмосферният слой е по-тънък.

Сполука има магнитно поле и обикаля около не толкова гореща звезда. Следователно радиационният ѝ фон би трябвало да е по-слаб.

– Оборудването зависи от това, кой ще се засели там – вметна Пушача.

– Естествено. Мърдок е решил, че това ще бъдат хора. Разбира се, не земяни, но жители на други, разработени от човека светове. С малки изключения, не можем да узнаем кой и кога ще тръгне за Сполука. Твърде малко сме, пък и си имаме предостатъчно друга работа. А на местните власти им е все едно. Те умират от радост да се отърват от излишните гърла. Освен това повечето от колонистите са анархисти по природа. Те не понасят държавните органи да се месят в работите им. И ето какви въпроси възникнаха пред нас: защо Мърдок не взема съоръжения за търсене на вода и за сондиране, взривни вещества за създаване на езера? Защо са му датчици за радиация и защитни скафандри? Биологическата лаборатория, която купи, няма да му е нужна на Сполука. Тя е предназначена за изследване на чужди форми на живот. Мога да продължа, но смятам, че основната идея вече ви е ясна.

– А сега той промени курса си. – Пушача огледа таблото за управление. – Насочи се към съзвездието Скорпион.

– Така ли? Нима вие пресметнахте курса без помощта на компютъра? Лошото е, че няма закон, който да му налага незабавно да се отправя към местоназначението си или да ни съобщи защо е избрал заобиколен курс. – Тревелян се усмихна само с ъгълчетата на устните си. – Същевременно законът не ни забранява да го преследваме.

На 528 светлинни години от Слънцето чернотата на Космоса бе прорязана от ярка експлозия.

Тревелян размишляваше над философски проблеми, слушаше музика, правеше гимнастика, запълвайки дните си, които се сливаха в седмици. Пушача беше добър спътник, но лош събеседник. На въпроса, с какво се занимава, отговори, като непрекъснато мърдаше преплитащите се пипалца:

– Създавам поредния си живот. Във вашия език няма съответстващо понятие.

Сиянието на доскоро бледата звезда накара Тревелян да застане нащрек. Стиснал облегалките на креслото, той се вираше в обзорния екран. „Джинджи“ премина фронта на ударната вълна, но яркостта на звездата нарастваше. Сиянието покри целия екран, Тревелян възкликна:

– Та това е свръхнова!

Тя пламтеше в нощта, светлината ѝ бе петдесет пъти по-ярка от

Луната през пълнолуние, десет милиона пъти по-силна от най-близката звезда. Макар филтрите да тушираха заслепяващата белота, Тревелиян трябваше да отклони погледа си, защото пред очите му затанцуваха огнени петна.

По пода затрополяха ноктите на ридонита. Тревелиян долови внезапен полъх и разбра, че и Пушача е поразен от видяното. Може би с последвалата фраза ридонитът се опита да скрие изумлението си:

– Да, свръхнова от втори клас, ако видяното от мен отговаря на теорията. Както показва статистиката, подобни експлозии се случват средно веднъж на петдесет години. Изследвани са остатъчни явления от някои от тях, но нито една не е наблюдавана толкова отблизо.

– Вече преминахме фронта на ударната вълна – прошепна Тревелиян, тресеше го. – Нима Мърдок лети към свръхновата?

– Вероятно. Курсът му не е променен.

– Това не е съвпадение. Сигурно е дошъл толкова далеч, за да наме-ри късмета си, който кордите не могат да измъкнат от ноктите му. Да видим какво показват уредите.

Всеки кораб на Службата бе снабден с астрофизическа лаборатория и компютърът веднага даде отговор. Звездата се намираше на сто и петдесет парсека, т.е. умряла е преди почти петстотин години. Това беше син гигант с маса, десет пъти по-голяма от Слънцето, и излъчваше петдесет хиляди пъти повече светлина. Но звездните купове в Скорпион са я скривали от астрономите в миналото, а днешните им колеги още не бяха стигнали до тези места.

Такова неистово сияние не е могло да продължава милиони години. Неустойчивото състояние на звездата е образувало мощна ударна вълна, насочена от вътрешността към повърхността ѝ. Това, което те наблюдаваха, беше избухването на звездата. При този взрив се отделяше енергия, равна на общото излъчване на цялата Галактика.

Напълно естествено е, че експлозията можеше да продължава само няколко дни. И докато „Джинджи“ поглъщаше светлинните години, Тревелиян се любоваше на угасването на огненото великолепие. Постепенно обзорният екран потъмня. От разлетялата се на парчета звездна кора се бе образувала мъгливина, наситена с ядра на тежки елементи, на които в бъдеще им предстоеше да изиграят решаващата роля в образуването на нови звезди и планети. Уредите откриха и ядрото на звездата, нажежено до бяло, излъчващо в рентгеновия диапазон, смъртоносно за всичко живо. Но то бързо се свиваше – под въздействието на собствената си чудовищна гравитация – до размерите на бяло джудже, на

Юпитер, на Земята. Плътноста му нарастваше и приближаваше момента, когато нищо, дори светлината не би могла да се изтръгне от неговите обятия. И тогава бившата свръхнова ще изчезне от пространството.

– Той не съобщи за избухването! – сърдито възкликна Тревелян. – Ние изгубихме информацията за приближаващата ударна вълна.

– Да се върнем веднага – предложи ридонитът.

– Е... не, няма да го направим. Ако изпуснем Мърдок, който знае с какви злодеяния ще завърши експедицията му. Ще има и други свръхнови.

– Целта му вече ни е ясна.

– Какво? – Тревелян едва не изпусна лулата си.

– Погледнете фотоувеличителния дисплей и ето тук – пипалцата му се плъзнаха по таблото. – Имам предвид звездата от клас G-3, която се намира на разстояние сто светлинни години от свръхновата. Изчисленията показват, че в момента на експлозията тя е била още по-близо. Курсът на наблюдавания обект и траекторията на звездата се пресичат. Напълно възможно е полетът да завърши в точката на пресичането.

– Но... Не! – протестира Тревелян. – Какво ще търси там?

– Дозата радиация, получена от всяка планета на по-малката звезда през време на експлозията на свръхновата, е била хиляди рентгена. Атмосферата и магнитното поле са представлявали известна защита, но е очевидно, че биологичната катастрофа е била неизбежна. Нисшите форми са могли да оцелеят, по-специално растенията и морските обитатели. След това би възникнала нова екологична структура, безспорно нестабилна, с висока степен на мутиране, но стремяща се към равновесие. Възможно е наличието на радионуклиди на повърхността на планетата все още да изисква специални предпазни мерки. Но като цяло, ако около по-малката звезда обикаля хипотетична планета, годна да бъде използвана от човечеството и от моя народ, тя ще прилича твърде много на Земята и Ридон. Ще добавя, че подобни катаклизми многократно са предизвиквали унищожаването на висшите форми на живот, включително – доколкото ми е известно – и на вашата планета.

Безстрастният глас на ридонита едва достигаше до Тревелян. Обхвана го ужас.

Жълтата точка се превърна в диск, твърде ярък за невъоръжено око. Мъглявината, образувала се при експлозията на свръхновата, се намираще на тридесет парсека от тях – малко петно сред околните съзвездия.

Върху черното кадифе на Космоса отново засия Млечният път. Изискваше се голямо въображение, за да си представи човек как са бушували небесата преди четири столетия. Нямахме нищо необичайно нито в параметрите на междупланетното пространство, фиксирани от уредите, нито в това, че около жълтата звезда обикаляха седем планети.

Но Тревелиян знаеше, че първото впечатление лъже. Всяка планета винаги е уникална посвоему, а третата от седемте, която привлече вниманието му, напомняше Земята.

Той използваше само визуалните средства за наблюдение. Детекторите на „Кампесино“ можеха да открият лазерните лъчи и автоматите. Мърдок изведе звездолета си от хиперпространството на няколко милиона километра от планетата. Преследвачите му повториха маневрата му. А сетне, за да не се разкрият с потока неутрино, включиха двигателите и преминаха на захранване от акумулаторите.

– Наблюдаваният обект се приближи до атмосферата на планетата от земен тип – съобщи Пушача.

– Не ме учудва. – Тревелиян вдигна очи от компютъра. – Може да се смята, че това е втора Земя. Съставът на атмосферата, радиационният фон, диаметърът и масата практически са еднакви. Около планетата на близко разстояние обикалят две луни, ето защо кривата на приливите и отливите е твърде сложна, но океанът не е заплашен от загиване. Един оборот е равен на двадесет и осем часа, а наклонът на оста към плоскостта на орбитата е дванадесет градуса. Средната температура е малко по-висока от земната, няма полярни шапки, повърхността на сушата е почти колкото земната, климатът е по-мек. С една дума, ако не се смятат зоните с повишена остатъчна радиация – идеално местенце.

– Възможни са екологични отклонения – обърна внимание ридонитът.

Тревелиян трепна.

– Дявол да го вземе, можехте да не ми напомняте – той се намръщи и се облегна в креслото. – Какво да правим с Мърдок, там е въпросът. Сега-засега не нарушава закона, ако не вземем предвид, че не е регистрирал откритата от него планета. Но вероятно не ще можем да докажем, че е идвал тук и по-рано, а не се е появил случайно, променяйки курса на звездолета. Освен това подобно закононарушение е твърде обичайно.

– Нима няма начини да се принуди човек да каже истината?

– Разбира се, има. Електронно сондиране на мозъка. Но се изисква съгласието на индивида. Ето защо този начин се прилага само за потвърждение на честността на свидетелите по обвинението. Излиза така,

че в нищо не е виновен.

– Да докладваме на Службата. Ще изпратят тук специална експедиция.

– Службата е твърде далеч. А какво ще успее да направи Мърдок тук? Разбира се... хм... ако не подозира за нашето присъствие, ще действа, без да бърза, и по този начин ще ни предостави...

– Наблюдаваният обект включи двигателите.

– Какво? – Тревелиян скочи от креслото.

Потокът неутрино в Космоса е доста голям, но компютърът на „Джинджи“ успяваше да отдели от общия фон частиците, изтичащи от двигателя. Сега уредите показваха, че те са равни на нула.

– Той каца на акумулатори, планира в атмосферата! – извика Тревелиян. – Докато ние влезем в обсега на чувствителността на други средства за откриване, той може да се окаже където и да е.

Тонът на Пушача не се промени, но каютата се изпълни със задушлива миризма и листенцата върху бъчвообразното туловище зашаваха.

– Вероятно той е убеден, че няма да го намерим на повърхността на планетата. Не открихме източник на атомна енергия, следователно е невъзможно да го засечем. Излиза, че се стреми да обърка точно нас.

– Да. – Тревелиян закричи из малката каюта. – Предполагахме, че ще ни забележи, още повече появата ми в космодрума сигурно го е накарала да бъде нашрек. Но защо ни го показва толкова недвусмислено?

– Моят народ смята, че посланието говори преди всичко за характера на изпращания го.

– Напълно съм съгласен с вас. – Тревелиян продължаваше да се върти из каютата. – Какво иска Мърдок от нас обаче? Нямаме голям избор. Можем или веднага да се върнем, или отначало да кацнем и да разгледаме планетата.

– Вторият вариант няма да увеличи много времевия интервал до връщането ни.

– Там е цялата работа, приятелю! Най-близката база на Службата, където бихме могли да подготвим експедиция, се намира, ако не греша, на Лира, а пък те най-вероятно са изцяло погълнати от работата с Кралицата на бурите. Колонизираните планети са много по-близко и там е пълно с хора, които с удоволствие ще се юрнат насам с надеждата да забогатеят. Още повече че освен това ще имат възможността да причинят неприятности на корди.

– Отгоре на всичкото – добави Пушача – ние нямаме достатъчно аргументи, за да обосновем необходимостта от експедиция.

Свърхновата – да. Това е научна сензация. Но ние предлагаме да се лети към може би необитаема планета. Откъде накъде командирът на базата, комуто не е известно миналото на Мърдок, особено ако не е човек, ще се съгласи, че онзи има намерение да нарушава закона? Той не може да свърже миналите деяния на Мърдок със сегашния случай. Най-вероятно ще сметне, че той в най-скоро време ще поиска да изпратят инспекционен патрул, за да подаде документи за оформяне на правата му на първооткривател.

Тревелиян кимна. Много сме малко – ние, пазителите на Великия договор. И твърде често ни се налага да не обръщаме внимание на улики, които вероятно сочат зъл умисъл, само защото сме открили следата на друго чудовище. Или научаваме за лоша постъпка, която би трябвало да се пресече още в зародиш, но след като е минало време, нашата намеса само може да задълбочи бедата. Винаги ще помним за планетата Норт, където кацнаха колонисти от Земята и започнаха успешно да изграждат нов живот. А после там откриха разумни същества. Провървя ни, че в този случай, макар и с цената на неимоверни усилия, успяхме да намерим взаимноприемливо решение.

– Дали Мърдок иска да се върнем и да вдигнем тревога, без да имаме доказателства за незабавно вземане на мерки? – попита Пушача и сам си отговори: – Правдоподобно е. Трябва да имаме предвид, че преди да дойде на Земята, той е посетил Федерацията на световите на Скорпион и познава нещата там. Сигурен е, че няма да получим помощ на Лира.

– Ние можем... Можем дори да реквизираме цивилни звездолети заедно с екипажа... ако на планетата се окажат разумни обитатели. На основание на закона за недопустимост на териториална агресия. Или Мърдок може просто да ги ограби.

– Малко вероятно е да е оцелял някой там.

– Съгласен съм. Но ако всички са мъртви...

Тревелиян не довърши мисълта си. Гледаше обзорния екран. Планетата блестеше, нежно синя. Тя се увеличаваше с всяка изминала минута. „Кампесино“ лесно можеше да се скрие в необятните ѝ простори. Екипажът му се готвеше да посрещне неканените гости. Мърдок имаше повече хора и по-добро въоръжение. Но на Тревелиян не му се искаше да вярва, че той е замислил убийство. От друга страна, от Фаустина можеше да се очаква всичко. Пък и на звездолета тя беше единствената жена...

Решението му узря.

– Ще кацнем.

Приближаваха се предпазливо, като обръщаха внимание на всяка дреболия, готови за всякакви изненади. Обиколиха планетата на ниска орбита и се убедиха, че догадката им е вярна.

Това е бил обитаем свят, но всичките му жители са загинали. Не откриха доказателства някой да е оцелял след катастрофата. Цивилизацията би могла да рухне от масова смърт, паника, анархия или глад. Но товава подивелите потомци на градските жители биха се преселили в селата. Детекторите на „Джинджи“ щяха да регистрират топлината от огньовете им. Освен това би могло да започне възраждане на цивилизацията. Космическата радиация не е повредила къщите, инструментите, машините, книгите. Тя е унищожила само живите същества.

На обзорния екран в пролуците между облаците се показаха високи сгради, построени на брега на езеро.

– Гъсто населена зона – отбеляза Тревелиян. – Значи са имали селско стопанство и транспортна мрежа – поне в най-развитите райони. Виждам железопътни линии и останки от шосета. Предполагам, начален стадий на техническо развитие, двигатели с вътрешно горене, възможно е и ограничено използване на електричеството... За разлика от повечето цивилизации, достигнали аналогично равнище на техниката, те са запазили чувството си за прекрасното. – Тревелиян се мъчеше да прогони тези си мисли. Само ако останеше равнодушен, можеше да съдържи сълзите си.

– Единствено радиацията ли е причина за гибелта им? – попита Пушача. За него не беше никак трудно да остане невъзмутим. – Биха могли да си намерят укрите.

– Вероятно нищо не са знаели за радиоактивността. Или оцелелите са били твърде малко, разпръснали са се по планетата, а мутациите са ги довършили. Така или иначе, всички са загинали... Чакайте!

Пръстите на Тревелиян затанцуваха по пулта за управление. „Джинджи“ подскочи, дръпна се назад и застина.

Наличието на атмосфера затрудняваше визуалното наблюдение, но лазерите, радарите и компютърната обработка на информацията позволяваха да се получи широка картина. Градът се намираше на остров сред широка река, с материка го свързваха само няколко моста. Не беше потънал в океана от растителност. Дърветата и храстите, които все пак бяха успели да израснат на улиците, бяха отсечени, и то наскоро. Две от машините, които бяха свършили тази работа, седяха разкрячени на централния площад. По външния им вид Тревелиян без грешка можеше да

определи, че са направени на Земята. Десетина готови да рухнат сгради бяха взривени, останките бяха събрани на големи купчини. Силен електрически фон сочеше, че в града се монтира мощен електрически източник.

– Мърдок! – Тревелян изкрещя думата като ругателство.

– Можете ли да определите местоположението на кораба му? – пита ридонитът.

– Не. Като са забелязали, че се приближаваме, те сигурно са го замаскирали. Възможно е Мърдок да разчита, че няма да открием следите от дейността му, или пък още веднъж е решил да ни се подиграе. Както виждам, след кацането не е изгубил нито минута. А пък площадка си е намерил, когато е идвал тук първия път.

„Джинджи“ отново заплува над планетата. Ридонитът мълчеше. Половината от обзорния екран заемаха облаци, морета, залежи, изгреви, а на другата сияеха звездите.

– Не са останали жители – промълви накрая Пушача. – Останките от цивилизацията им имат ограничен научен интерес. Имаме ли достатъчно основания да изпратим спешно тук въоръжен звездолет, за да спрем Мърдок, когато сигурно някъде с нетърпение го очакват?

– Да допуснем, че са достатъчно... както и вие, аз все още не съм уверен в това, но да допуснем, че са достатъчно... Ала дали ще могат да го спрат? – Тревелян се наведе над пулта за управление. Двигателите забоботиха. – Пригответе се за кацане – предупреди той.

Тревелян избра един град, където едва се зазоряваше, за да използва максимално дневната светлина. От брега навътре в изумруденозеления залив се проточваше дълга дига, построена според показанията на сонара от вибробетон и толкова здрава, както и преди четиристотин години. Той приземи кораба върху дигата, излезе от него и тръгна пеш към брега. Гравиходът щеше да го откара по-бързо, но му се искаше да се вживее в ролята на онези, които са ходили тук преди. „Джинджи“, готов всеки момент да излети, се издигаше зад него като меден обелиск.

Безопасността на околната среда не го безпокоеше. Мърдок сигурно беше направил всички анализи. Оставаше да уточни някои подробности. Например какви от донесените семена най-добре ще растат тук.

„Вероятно всички“ – реши Тревелян. Планетата е щедра и плодородна. Безспорно преди катастрофата е била още по-прекрасна, но и сега радваше окото. А природата бързо изцеляваше нанесените ѝ рани.

Водата блестеше и се плискаше сред златистозелените хълмове.

Зад залива се беше ширнал океанът. Слизайки надолу по дигата, Тревелян забеляза големи плитчини, гъсто обрасли с растителност и киващи от морски живи същества. Но птичи криле не разсичаха въздуха. Повечето – ако не всички – гръбначни бяха загинали. Затова пък нисшите животни бяха оцелели. Насекоми или техни подобия се носеха във въздуха с помощта на невероятно тънки дъгоцветни мембрани. Сребристи риби изскачаха от водата. Вятърът донасяше мирис на сол, на йод, на живот.

Над главата му се носеха редки облаци, сивкави в поразителната синева на небето. Някъде далеч, невидима през деня, се намираще свръхновата. „Фаталната звезда“ – помисли Тревелян, като потрепера. Колко малко са знаели древните астрономи от Земята за нещастията, които предизвиква това явление, чието име те са му дали!

Но Тревелян слезе на планетата в слънчев, мирен, прохладен ден. Въздъхна и се запъти към брега, оглеждайки се. Корабите са потънали или са отплували, откъснали се от изгнилите въжета. През прозрачната вода се виждаха онези, които лежах в плитчините. Благородните очертания на платноходите не го учудваха, обитателите на планетата не биха ги и направили другояче. Носовата им част беше украсена с бронзови фигури, в чиито позеленели, проядени от корозията останки човек можеше да разпознае цветя, криле, огнени езици, свободни и литнали към небето форми. Голям кораб беше изхвърлен на брега. Корпусът му беше железен и съдейки по комина, имаше парен двигател. Но корабостроителите се бяха постарали върху вълните да изглежда като балерина.

Тревелян приближи до пристанището. Дървените складове бяха разрушени, тук-там бяха обрасли с лиани, но той можеше да си представи как куполообразните им покриви някога са се издигали към небето. Глава на смешно зверче украсяваше стрелата на ръждясала машина, най-вероятно подемен кран.

Тяхното изкуство не би се проявило на фотографии. Свобода на линиите и лекота на формите – ето кое предизвикваше сърцебиене от възторг. Тревелян никога не бе виждал нищо подобно. И двуногите обитатели на планетата с тънки, изящни шестопръсти ръце, с дълги шии и глави с големи клюнове му се струваха живи. Той като че ли чуваше как шумят от вятъра каменните им наметала.

По пътя към града срещаше техните кости.

Лешоядите почти не бяха разбутали телата. Донесеният от вятъра прах се беше натрупал на улиците, превръщайки се в почва. В нея се

бяха заровили семена, бяха пуснали крехки корени, които в края на краищата бяха разрушили бетона и камъка. Храстите и лианите плътно покриваха улиците и се катереха по стените. Но растенията настъпваха бавно. Нямаше закъде да бързат. Те бяха завзели крайбрежните квартали и си проправяха път по-нататък, изпращайки напред – както с тъжна усмивка си помисли Тревелиян – своите разузнавачи и сапъори.

Покрай улиците бяха строени гранитни, мраморни и каменни сгради, умити от дъждовете, изгорени от слънцето, насечени от ветровете. Само тук-там филизи засенчваха силуетите им. Както и горелефът на стените, сградите се стремяха нагоре, буквално излитаха в небесата. Украсени с колони, балюстради и широки прозорци, някои от тях бяха запазили боята си, която смекчаваше строгите линии.

Тревелиян бе озадачен, че липсват паркове и градини. По всичко личеше, че жителите на планетата са обичали и са пазели природата. В украсата на сградите преобладаваше растителният елемент. Но същевременно техните обитатели не са били хора и се изискваше немалко време, за да се схване психологията им. Може би са се наслаждавали от контраста между произведенията на изкуството и откритите пространства. В такъв град животът е бил истинска радост. Дори в ущърб на икономиката местните жители са се стремели да запазят въздуха и водата от шум, мръсотия, отровни отпадъци. Разбира се, имали са късмет, че не е било необходимо къщите да се отопляват. Доколкото Тревелиян успя да разбере, заводите са били разположени извън очертанятията на града и са се свързвали с него посредством железопътни линии. Достигнатото равнище на техниката е давало възможност да се изработват автомобили, но те не съществуваха. Затова пък Тревелиян откри костите на големи четириноги животни, явно използвани за товарен превоз, и конструкции на транспортни средства с примитивни електрически двигатели. Макар разстоянието от четиристотин години да не даваше възможност да се правят еднозначни изводи, създаваше се впечатлението, че въпреки бурното развитие на техниката жителите на планетата са успявали да сведат до минимум замърсяването на околната среда. Сякаш са предвиждали екологическите проблеми и предварително са вземали необходимите мерки. На Тревелиян много му се искаше да разбере дали действителността е съответствала на неговите представи.

Но жителите на планетата не са били светци. Той видя статуи и излинели фрески, изобразяващи сражения. Два пъти срещна статуя на същество в парцали, което разкъсваше веригите върху себе си. Това означаваше, че някой го е оковал в тях. Но най-често Тревелиян минаваше

покрай изображения, които можеха да се изтълкуват като любов, нежност, работа, учение, радост от откритието, наслаждение от живота.

В дворовете се забелязваха изсъхнали басейни и фонтани, в някои сгради имаше асансьори. Тревелян си отбеляза, че в цилиндричните шахти с широки спирални стълби лесно могат да бъдат поставени гравитационни подемници. Във вътрешността на зданията фреските бяха почти непроменени и от ярките им цветове дори му олекна на душата. И въпреки всичко, макар че не беше суеверен, той почука, преди да отвори първата врата.

Вратите се плъзгаха или сгъваха, нямаше нито ключалки, нито резета. Жилищата бяха опустели преди четиристотин години. Тъканите бяха изгнили, металът ръждясал, мазилката се беше изронила, всичко беше покрито с дебел, многосантиметров слой прах. Но хората биха могли да използват мебелите, тъй като физически почти не се различаваха от жителите на планетата. Ако къщите се ремонтират и почистват, ако се прекара вода и се донесат газени лампи и походни примуси – изглежда местните не са си готвели храната вкъщи, ако се смени дамската покривка, дивани и кревати и се постелят килими върху изкусно направените мозаечни подове – въпросът с жилищата ще да бъде решен. А сетне да се монтират енергийни източници – и планетата ще се превърне в същински рай.

Но първата работа безспорно ще бъде да се изхвърлят картините, вестниците, загадъчните инструменти, книгите от лавиците. Защото такава съседство ще предизвиква твърде тъжни мисли.

Обикаляйки жилищата, Тревелян рядко се натъкваше на някой скелет. Или са умрели мигновено, както онези, които видя на улицата, или са искали да се уединят в последния си час. Един лежеше на дивана с книга в ръка. В два апартамента Тревелян намери малки скелети, прикрити от голям. Дали майката е разбирала, че смъртта идва от небето? Да, тя я е видяла във висините, в неистово нажежената белота. Вероятно е знаела, че смъртта е навсякъде, но я е ръководел инстинктът на Ниоба.

Когато Тревелян откри гробницата, той разбра, че не един път ще се натъква на подобна картина. Стана му ясно, как са си отивали от живота местните жители. Най-слабите са умрели веднага, останалите са получили лъчева болест. У хората тя предизвиква гадене, повръщане, опадане на косите, вътрешни кръвоизливи, слабост, треска и изпадане в безсъзнание. Безспорно същите симптоми са се проявявали и у жители на планетата.

Отвън се забелязваха останки от набързо построени пещи с

въглища. През комините им се е вкарвал азотен окис в херметично затвореното помещение. Скелетът и ръждясалото оръжие до него показваха, че огнярят е изпълнил дълга си и се е самоубил. Вратата беше дървена и Тревелиян успя да я избие. Вътре бяха натрупани скелети на възрастни и деца, играчки, чаши, знамена, музикални инструменти. „Не зная какво са правили на този празник – мислеше си той, – но ако ние, хората, имахме смелост, бихме казали на децата си, че тази година карнавалът е започнал по-рано.“

Тревелиян излезе на ярката слънчева светлина. Покрай него изпърха пеперуда – по-прекрасна от земните.

„Бог дал, Бог взел – спомни си той едно изречение от древна книга. – Няма да споменавам името господне. Но ще запомня. О, да, ще запомня.“

Не успя да стигне центъра на града, когато се разнесе нарастващ грохот. Тревелиян вдигна глава и видя над покривите блестящата грамада на „Кампесино“, който планираше над града. Звездолетът премина между него и слънцето и за миг сянката му падна върху Тревелиян.

Той се скри в един вход. Ръката му стисна бластера. Мрачно усмихнат, Тревелиян включи миниатюрния радиопредавател в джоба на гърдите си.

– Ей, корди! – прозвуча гласът на Мърдок. – Обадете се!

„Джинджи“ не се обади. Разцепвайки въздуха, „Кампесино“ увисна на гравитационните си двигатели над повърхността на планетата.

– Ей, вие! – крещеше Мърдок. – Ние засякохме вашите тахиони още на половината път насам. Открихме мястото на кацането ви по потока неутрино. И не се преструвайте, че наблизно ви очаква помощ. Вие сте сами и ние много добре ви виждаме в мерника на лазера. Преди това обаче искам да си поговоря с вас.

Отговори му мълчание. Тревелиян усети, че целият се изпоти. Не можеше да предположи какво ще направи Мърдок.

– Мисля, че вътре няма никого – прозвуча от радиоприемника глух глас. – Навярно разглеждат града.

– Вероятно – съгласи се Мърдок. – Странно е, че са оставили кораба.

– Може би е капан?

– Кой знае... Не е обичайно за корди, но трябва да сме нашрек.

Тревелиян би предпочел „Кампесино“ да кацне по-далеч и оръдията

му да не заплашват „Джинджи“. Затова реши да ускори събитията – излезе от входа, вдигна бластера и натисна спуська. Над града проехтя ехото на изстрела. Замириса на озон.

– Гледайте! Там долу! Ей, чуваш ли ни?

Да, чуваше ги, но не смяташе да го съобщи на Мърдок и компанията му. По този начин получи известно предимство, а в битката с металното чудовище, надвиснало над града, можеше да има полза от всяка дреболия. Тревелян се запъти към центъра, към просторния площад, който беше забелязал още при кацането.

А след кратко съвещание екипажът на звездолета реши да действа. Люкът се отвори и оттам изпълзя двуместна лодка. Явно не беше въоръжена с ракети. Тя вероятно имаше задача само да обикаля около „Джинджи“ и да вдигне тревога, ако забележи нещо подозрително. На мястото на Мърдок и Тревелян би постъпил така. А „Кампесино“ изрева и се скри зад високите сгради. Почти веднага земята се разтресе, проехтя продължителен грохот: звездолетът кацна на повърхността на планетата.

Тревелян ускори крачка. Кракът му случайно закачи един череп. Със сухо тракане той се изтърколи до бордюра. „Извинявайте – помисли си Тревелян. – Вие някога сте ходили по тази улица, любували сте се на облените със слънце фасади, дишали сте, мислели сте. А наоколо ви е кипял градът, пълен с приятели, любов, музика, развлечения... Дали сте се смеели? Може би и аз скоро ще се присъединя към вас“ – въздъхна той.

Излезе на покрития с плочи правоъгълен площад. Трева проникваше през цепенатините и се мъчеше да ги отмести, но четиристотингодишните дъждове не бяха успели да изравнят вдлъбнатините, утъпкани от много поколения. Ниски сгради заобикаляха площада. В три от тях бяха запазени останки от разноцветни стъклени прозорци. Пред единия от тях бяха проснати няколко скелета. По средата на площада се извисяваше „Кампесино“.

Половин дузина хора и чуждопланетяни го чакаха с оръжие в ръце. Май не им беше до шега. Мърдок и Фаустина стояха до тях. Черните им комбинезони бяха обшити със сребро.

– Майк! – провикна се Мърдок и се разсмя, отметнал глава назад. – Така си и знаех.

– Кой друг е с теб? – попита Фаустина.

Тревелян вдигна рамене.

– А с вас кой е? – върна въпроса той.

– Видяхме бричката ти – продължи Мърдок. – Сметнахме, че ще откажеш да се качиш при нас, защото те е страх да не те заключим, затова аз излязох да те пресрещна. – Той посочи блестящия звездолет. – Всички оръдия са готови за стрелба.

Тревелян успя да се усмихне.

– Нима нещо ви заплашва, Хуан? – меко попита той.

Мърдок примига.

– Но... ти нали ме преследваш още от Земята?

– Ни най-малко – възрази Тревелян. – Космосът е отворен за всички. Координационната служба провежда разследвания там, където е възможно, но на агентите ѝ е забранено да използват сила, с изключение на крайните случаи. Вие го знаете не по-зле от мен.

Хората на Мърдок пристъпваха от крак на крак, тихо разговаряха помежду си, очите им играеха. Тревелян усещаше, че са разтревожени.

– Например – добави той – вие нарушихте закона, като не съобщихте, че сте открили планетата...

– Ние току-що я открихме! – извика Фаустина. По бялата кожа на лицето ѝ избиха червени петна, юруците ѝ се свиха. Известно време Тревелян я гледеше втренчено и мислеше със състрадание: „Тя се страхува, че ще отнема триумфа ѝ, нейния шанс да загребе пълни шепи пари и завинаги да се изтръгне от примката на мизерията.“ Но тутакси в главата му сякаш звънна звънче: „Пази се! У агресивната човешка личност страхът поражда жестокост.“

– Моля, оставете ме да довърша. Нито мен, нито Службата ни интересуват толкова дребни правонарушения. Те се случват по стотина пъти годишно и обикновено не означават нищо. Необходимостта е принудила Службата да се придържа към древния принцип, според който законът не бива да се похабява заради дреболии.

Фаустина отстъпи крачка назад, ноздрите ѝ гневно потреперваха, но тя явно беше объркана. Лицето на Мърдок дори не трепна.

– Продължавай – подкани го той.

– Вие извършихте по-сериозно престъпление, като унищожихте материали, представляващи научна ценност – говореше дружелюбно Тревелян, придружавайки думите си с лека усмивка. – Имам предвид града на острова. Но на планетата има несметни биологични и археологически съкровища, така че сме готови да си затворим очите и за това ваше прегрешение, характеризирайки го като извинителен ентузиазъм на дилетанти. Оказахте неоченима услуга на цивилизацията, откривайки за нея тази планета. За ваше сведение, агент от моя ранг има право да дава

амнистия за несъществени правонарушения. Ако искате, още днес ще оформя необходимите документи и ще напиша докладна записка за награждаването ви с медала „Полярна звезда“.

Той протегна ръка.

– Не се притеснявайте. Хайде да прием за срещата ни и заедно да се връщаме обратно.

Мърдок не пое протегнатата ръка. Той стоеше, без да сваля очи от Тревелян, тишината ставаше все по-гнетяща.

– Сериозно ли говориш? – измърмори най-накрая.

Играта на криеница завърши. В гласа на Тревелян звънна стомана.

– Правя ви честно предложение. Имате си Сполука, така че няма да останете с пръст в устата. Задоволете се с малкото.

– Сполука ли? – възкликна Фаустина. – Какъв си идиот! Това тук е Сполука! – Ръката ѝ описа пълен кръг.

– Надявах се да не е така – тихо отвърна Тревелян.

– И какво съм намислил според теб? – попита Мърдок.

– Отговорът е очевиден. – Координаторът вдигна рамене. – Открили сте планетата и естествено сте се замислили как да оберете каймака. Не можете да получите патент на първооткривател, защото Съюзът няма да позволи планетата да се колонизира, преди научните изследвания да завършат. Имайки предвид отдалечеността ѝ от заселените светове, малочисленият персонал и огромният обем работа, тези изследвания ще се проточат стотина години. Дори си мисля, че едно-две десетилетия ще държим в тайна координатите на планетата, за да не допуснем тук любителите на старинните вещи. А през това време учените ще организират охраната.

– Учените! – изпищя Фаустина.

Мърдок стисна ръката ѝ, приканвайки я да запази спокойствие, но продължаваше да гледа втренчено Тревелян.

– Каква възможност обаче да натрупаш състояние! – говореше координаторът. – Да предложиш на стотици милиони хора прекрасни, напълно обзаведени жилища, и то на достъпна за всеки колонист цена. Можехте да станете едни от най-големите богаташи през цялата история на човечеството. Е, а после щяхте да потърсите планета, чието колонизиране нямаше да предизвика нашите възражения. Не сте намерили нищо необикновено. Планета като планета, не по-лоша от другите, вече заселени, само че необитаема. И хората щяха да ви плащат, защото ще им гарантират жилища, пътища, готови за посев поля на приемлива цена. Някои действително щяхте да стоварите на онзи, забравен от бога свят.

Особено ако наблизо се окаже някой от колегите ми. Наистина щяхте да изгубите пари за тях, но това ще бъде без значение, защото повечето преселници щяхте да докарате тук, където цели градове ви се предлагат практически даром. Те щяха да пишат до родните си планети. Възможно е да ви се наложи да цензурирате леко възторжените им писма, за да не подушим ние, кордите, за вашата авантюра по-рано, отколкото се полага. Най-вероятно дълго щяхме да останем в неведение, защото сме претрупани с неотложни работи и в цялата Галактика няма да се намерят чак толкова хора, готови да ни окажат реална помощ. Убеден съм, че няколко години всичко щеше да върви като по масло, а след това несъответствията щяха да станат толкова крещящи, че щеше да ни се наложи да се намесим.

– И какво щяхте да направите? – попита Мърдок.

– Нищо – отговори Тревелиан. – Нима можем да преселим хиляди, милиони мъже, жени и деца, дошли доброволно, радостни от хубавия си живот, вече пуснали корени, отглеждащи ново поколение? Това щеше да е невъзможно политически, морално и дори физически. Те ще защитават домовете си, а ние не можем да ги изравним със земята, нали така?

Вие би трябвало да си платите за извършеното – разбира се, теоретично, с конфискуване на имуществото и със затвор. А на практика щяхте да ни принудите да платим висока цена, за да се доберем до вас и парите ви. Щяхте да създадете колониална държава и да утвърдите конституция, която ще ви провъзгласи за баща-основател и пожизнен президент на Сполука. И колонистите щяха да се бият за вас като за себе си. Ето защо, за да не нарушава собствената си забрана за агресивни войни, Съюзът нямаше да може да направи нищо друго, освен да се помири със случилото се в името на спасяването на останалите научни и културни ценности.

Тревелиан млъкна. Гърлото му пресъхна, плещите му се приведоха уморено, искаше му се да запуши, но под дулата на бластерите не се решаваше да бръкне в джоба си за лулата.

Мърдок кимна.

– Да, прав си – изсмя се той. – Благодаря ти за титлата баща-основател. Аз не съм се сетил за това. Сега всичко си дойде на мястото.

– Но аз не мога да допусна всичко това – добави Тревелиан.

– Защо пък не? – искрено се учуди Мърдок. – Какво толкова те удивлява тук? Обикновена планета, затрупана с кости. Съжалявам за това, което се е случило, но не мога да съживя мъртъвците. Пък и какво толкова: един народ повече, един народ по-малко... В Галактиката са

милиони. Какво можем да научим от тях? Ти какво, разчиташ да намериш технически постижения или форми на изкуството, които ще дадат възможност на цивилизацията да направят гигантски скок напред? Но ти самият разбираш колко нищожен е подобен шанс. А по другите планети е пълно с бедняци, които жадуват за по-добър живот.

– Когато му дойде времето, тази планета ще бъде разрешена за заселване.

– И кога ще дойде това време? Колко ли хора ще умрат в мизерия, вместо да си създадат нов живот?

– Новородените идват на мястото на имигрантите. Така че в крайна сметка срокът на преселването няма голямо значение.

– Нека забравим крайния резултат и да помислим за живите от плът и кръв.

Тревелян не можеше да сдържа гнева си.

– Стига толкова демагогия, Мърдок! Вие сте толкова алтруист, колкото и бойният лазер.

– А ти – изсъска Фаустина, – ти си машина. Нямам търпение да те разглобя на части.

– Чакай, чакай – смърми я Мърдок. – Успокой се, още не сме свършили.

За миг сведе поглед към земята, сетне отново погледна Тревелян.

– Ще ти опиша ситуацията. Когато забелязахме, че ни следиш, решихме да те доведем тук, защото след откриването на свръхновата щяха да нахлуят учените и друг някой може би щеше да намери нашата Сполука. А ти би могъл да се върнеш, без да кацаш. Ако го направеше, ние щяхме да отидем до най-близките населени с хора планети, да вземем доброволци и да ги превозим дотук безплатно. И щяхме да заселим Сполука още преди да успееш да разръчкаш твоята Служба. Тогава нищо нямаше да можете да ни сторите.

– Досетих се за вашия план – отвърна Тревелян – и по обратния път имах намерение да посетя всички населени светове на Скорпион, за да обявя, без да уточнявам местоположението на Сполука, че заселването ѝ е забранено. Съзнателното нарушаване на забраната щеше да бъде оправдание за нашата намеса и насилственото изселване на колонистите. Службата трябва да поддържа авторитета си.

– Откъде накъде си въобразяваш, че ще се върнеш? – От усмивката на Фаустина капеше жлъч.

– Успокой се – повтори Мърдок и се обърна към Тревелян: – Предположих, че ще кацнеш, и не съм сгрешил. Ние развахме пред носа ти

червен парцал и ти веднага се впусна насам. Аз знаех, че твоят кораб е по-зле въоръжен от моя. Сега си в ръцете ми.

– Какво смятате да правите с мен? – попита координаторът.

– Честно казано, някои от моите момчета... хм... са жадни за кръв, но аз не виждам смисъл да те убиваме. За един корди ти си прекрасно момче, Майк. На Земята не знаят накъде сме се отправили. Нямам намерение да се връщам там, свършил съм си всичката работа. Ако някога ме попитат, ще им кажа, че дори не съм подозирал за преследването. Може би ще имам нужда от твоя кораб, за да насоча кордите по лъжлива следа.

Мърдок сияеше.

– Виж какво ще ти кажа, Майк. Хайде да ти намерим някакъв красив остров сред океана. Ще ти оставим инструменти и хранителни запаси, ще ти покажем какво става за ядене от местните растения. Всички знаят, че вие, кордите, по душа сте философи. Сигурно ще се зарадваш да получиш на разположение няколко години за размисъл. Ако искаш, ще се постарая да ти изпратя и жена. А после самичък ще те отведе в космодрума, който ще построим. Според мен това е честно предложение.

Тревелян въздъхна с пълна гърд.

– Правилно ли съм ви разбрал? Вие искате да ме задържите, за да не мога да докладвам на Службата за случилото се тук?

– Имаш късмет – подхвърли му Фаустина. – Хуан е с толкова нежна душа – да, правилно си разбрал.

– Разбирате ли, че действията ви са сериозно нарушение на правата на личността? – попита Тревелян. – Нима ще имате смелостта да попречите на длъжностно лице на Съюза да изпълни задълженията си?

Мърдок почервеня от яд.

– Да вървят по дяволите задълженията ти!

– Заповядвам ви да ми позволите да се върна в звездолета си и да не ми пречите да излети от планетата.

Фаустина изпръхтя.

– Не сте ли съгласни? – учуди се Тревелян. Почака малко, но отговорът беше само лекото прошумоляване на вятъра в листата. – Добре. Сега сондирането на мозъка ми ще покаже, че сте виновни за опит да извършите престъпление, а уликите са достатъчно за арестуването ви. Доброволно ли ще дойдете с мен?

– Ти да не си мръднал? – възкликна Мърдок.

– Съпротивлението ви при ареста – продължи Тревелян – ще ме

принуди да използвам сила.

Охраната на Мърдок стисна бластерите. Фаустина засъска. Дори капитанът извади оръжието си.

А Тревелян скръсти ръце на гърдите си.

– Ако моята Служба не уважаваше правата ви, цивилизацията нямаше да струва и пукнат грош. Но цивилизацията е длъжна да се защитава. Признавам, че отвлечах вниманието ви от моя колега – разнесоха се тихи проклетия, – но едва ли можете да твърдите, че съм ви поставил клопка. Той е тук, под покрива на една сграда, върху гравитационна платформа с акумулаторни батерии, въоръжен с ракети с ядрени заряди. Микрофонът в джоба ми му дава възможност да чува разговора ни. Ако не се предадете, ще ви унищожи.

Тревелян не обръщаше внимание на виковете на охраната. Той не откъсваше очи от водачите им.

Мърдок извади предавател, за да даде заповед на останалите на „Кампесино“

– Покажи им, че си тук, Пушачо – тихо каза Тревелян.

Никой не видя откъде излетя торпедото, твърде голяма беше скоростта му. Мигновено небето запламтя в пурпурен адски огън. Ударната вълна едва не събори всички, тъпанчетата на ушите им се огънаха от рева. Костите пред храма подскочиха.

– Твърде близо. – В устата на Тревелян се появи метален вкус. – Ще са ни необходими антирадиационни инжекции. Мисля, че вие, Хуан, ще се съгласите – следващият изстрел може да ни уцели. А след това моят ридонит лесно ще се справи с вашите наблюдатели.

– Ти също ще умреш – изхриптя Мърдок.

– Не ми се иска да умирам, но на карта е поставено нещо повече от моите желания.

Фаустина се изтръгна от ръката на Мърдок, измъкна бластера от него и насочи дулото му към корема на Тревелян.

„О-о-о – мислено простена той. – Та аз съвсем не съм герой! Но жителите на тази планета са могли да запазят смелост, когато върху тях се е изсипал безсмисленият гняв на небето.“

– Ще те убия със собствените си ръце! – крещеше Фаустина.

Тревелян можеше да избие оръжието от ръцете ѝ, но другите щяха да се нахвърлят върху него. Затова той само я погледна втренчено. По бузите ѝ се търкаляха сълзи.

– Ако направите това, моят колега ще ви унищожи.

Мърдок измъкна бластера от нея. Тя се опита да го задържи, но

главатарят я удари с юмрук и я събори на земята. Дишаше тежко, лицето му блестеше от пот.

– Какво искаш?

– Ако сте запознати с психологията на ридонитите – погледът на Мърдок подсказа на Тревелян, че той разбира за какво става дума, – би трябвало да знаете, че Пушача без никакво угризение на съвестта ще убие и мен заедно с вас. Той смята обаче, че това е нежелателен изход. Както и разрушаването на прекрасния площад. Затова нека намерим по-приемливо решение.

– Попитах те какво искаш, дяволе!

– Да се върна в кораба си. Пушача ще ме следи по радиото. При най-малкото подозрение ще открие огън. В най-лошия случай ще взриви и двата звездолета и ще чака някой друг, който повече уважава паметта на мъртъвците, да открие планетата. А аз ще долетя на площада, ще взема Пушача и незабавно ще напусна планетата. Можете да не се безпокоите, няма да ви навредя. Тъй като ще излетя пръв и моят звездолет има по-голяма скорост, аз ще стигна преди вас до най-близкия от обитаемите светове и ще обявя, че заселването на Сполука е забранено. Едва ли някой ще се реши да ви последва, като знае, че скоро в небето могат да се появят бойни кораби. А вас ви съветвам да си намерите някое скришно местенце и да не си показвате напразно носа.

Мърдок удряше с юмрук по дланта си. За един миг беше остарял с десет години.

Но сетне на лицето му пак се появи усмивка.

– Ти спечели и този рунд, Майк. Аз самият ще те придружа. Вземи – и той протегна на Тревелян бластера си. Координаторът взе оръжието.

Фаустина седна на земята. Върху скулата ѝ се беше появило синьо петно от удара на Мърдок. Тя местеше очи от единия към другия мъж – разплакано, напердашено дете в безизходица.

– Но защо? – молеше се тя. – Защо не можем да получим патент? Та ние открихме свръхнова за теб... Ти... ти развали всичко... заради двеста-триста учени... и тяхното любопитство.

Тревелян се наведе над Фаустина, стисна с една ръка двете ѝ ръце, а с другата с широк жест посочи храма.

– Не – меко каза той. – Заради тях. Нима те нямат това право? Някой трябва да узнае и да разбере този народ, за да не забравим никога за него.

Но тя не разбра.

Ние браним Великия договор, сърцевината на цивилизацията, на

обществото, на самия живот: неписан закон за живите, мъртвите и неродилите се, който ги зове да полагат всички сили, но да останат единно цяло в неразривното време. Ако го пренебрегнем, животът ще стане безсмислен. Ала младите поколения толкова често не искат да разберат това...

КРАЙ

© 1968 Пол Андерсън
© 1994 Красномир Крачунов, превод от английски

Poul William Anderson
The Pirate, 1968

Източник: <http://sfbg.us>

Публикация:

СОГЪН И ЧУК (ИМПЕРИИ И ФАНТАСТИКА). 1994. Изд. Неохон, Пловдив. SF
Трилър, No.23.

Превод: Весела ПЕТРОВА; Красномир КРАЧУНОВ. Формат: 115×165. Страници:
192. Цена: 22.00 лв.

Съдържание: (въведение) – с.2;
Бавно като империите..., Урсула ЛЕ ГУИН – с.3-51;
Реликт на империята, Лари НИВЪН – с.52;
Мародерът, Пол АНДЕРСЪН – с.82;
Александрийска библиотека [обява] – с.127;
С огън и чук, Робърт СИЛВЪРБЪРГ – с.128;
[Реклами и обява] – с.190-192.

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/685>]